

În temeiul Deciziei primului-ministru nr.113/2002 privind numirea președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații,

În temeiul prevederilor art.38 alin.(1), (3) și (5), ale art.34 alin.(3) și ale art.46 alin.(1) pct.11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.591/2002, precum și ale art.8 alin.(1) și ale art.13 din Ordonanța Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.527/2002,

Având în vedere prevederile art.1 alin.(7) din Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.147/2002 privind principiile și condițiile ofertei de referință pentru interconectarea cu rețeaua publică de telefonie fixă și ale art.4 alin.(2) din Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.1379/2003 privind interconectarea pentru linii închiriate–segmente terminale cu rețeaua publică de telefonie fixă,

PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

emite prezenta:

DECIZIE PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULAȚIE A COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CĂTRE SOCIETATEA COMERCIALĂ „ROMTELECOM” – S.A.

Art.1. – Se aprobă Regulamentul privind realizarea modelului de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A., prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta decizie.

Art.2. – Prezenta decizie se comunică Societății Comerciale „Romtelecom” – S.A.

**PREȘEDINTE,
ION SMEEIANU**

București, 18 decembrie 2003
Nr. 1381 / EI

ANEXĂ

REGULAMENT PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULAȚIE A COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CĂTRE SOCIETATEA COMERCIALĂ „ROMTELECOM” – S.A.

1. Dispoziții generale

1.1. Obiectul regulamentului

Prezentul regulament stabilește modul de realizare a modelului de tip „top-down” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, denumit în continuare *modelul de calculație a costurilor*, de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A., denumită în continuare *Operatorul*, pentru activitățile care au legătură cu interconectarea și accesul la rețeaua *Operatorului* sau la infrastructura asociată acesteia.

1.2. Scopul regulamentului

1.2.1. *Modelul de calculație a costurilor* va determina costurile incrementale și totale ale *Operatorului*, pentru activitățile care au legătură cu interconectarea și accesul la rețeaua *Operatorului* sau la infrastructura asociată acesteia, în vederea utilizării acestor rezultate în procesul de orientare pe costuri a tarifelor.

1.2.2. Structura și documentația *modelului de calculație a costurilor* vor fi suficient de transparente și detaliate pentru a permite:

a) analizarea, verificarea și evaluarea informațiilor contabile primare, a principiilor, ipotezelor, parametrilor și estimărilor utilizate în cadrul modelului, oferind posibilitatea de exportare a tuturor datelor într-un format accesibil;

b) determinarea unor rezultate intermediare și finale, prin care *Operatorul* va contribui la calibrarea unui model de tip „bottom-up” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung.

1.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va fi suficient de flexibil, astfel încât să permită reconcilierea cu un model de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, model dezvoltat de Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații, denumită în continuare *ANRC*, în vederea determinării tarifelor serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice din sectorul comunicațiilor electronice pe care a fost desemnat de către *ANRC*, ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri. Modelul de tip „bottom-up” dezvoltat de *ANRC* va fi calibrat utilizând modelul de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung, realizat de *Operator* conform prevederilor prezentului regulament.

1.2.4. În lipsa unei mențiuni contrare exprese, termenii folosiți în documentația *modelului de calculație a costurilor* vor avea înțelesul consacrat în legislația din domeniul comunicațiilor electronice și în cea financiar-contabilă.

1.3. Definiții

1.3.1. *model de calculație a costurilor* – model de cost care utilizează date din evidențele contabile ale *Operatorului* în vederea calculării tarifelor aferente activităților care au legătură cu interconectarea și accesul la rețeaua *Operatorului* sau la infrastructura asociată acesteia, pe baza determinării costurilor medii incrementale pe termen lung aferente acestor activități. Deoarece are la bază informații privind performanțele recente ale *Operatorului*, care pot reflecta sau nu o activitate eficientă, *modelul de calculație a costurilor* va include ajustări care vor urmări eliminarea costurilor legate de ineficiențele structurale și operaționale ale *Operatorului*;

1.3.2. *cost mediu incremental pe termen lung*:

a) *termen lung* – perioada în care *Operatorul* poate realiza investiții sau dezinvestiții de capital în vederea creșterii sau diminuării capacității de producție. Pe termen lung, toți factorii de producție și, implicit, costurile asociate acestora devin variabile în funcție de modificarea volumului și structurii producției ca răspuns la evoluția cererii pe piață;

b) *increment* – o cantitate semnificativă și finită de produse sau de servicii furnizate de *Operator*;

c) *cost incremental* – cost determinat de furnizarea suplimentară a incrementului de servicii definit sau costul care este economisit atunci când incrementul de servicii definit nu mai este furnizat;

d) *cost mediu incremental* – cost mediu determinat prin împărțirea costului incremental pe fiecare serviciu prin utilizarea unui element generator de cost comun acestora (de exemplu, traficul), în cadrul costului mediu incremental pe termen lung, incrementul fiind stabilit la nivelul unui grup larg de servicii. De exemplu, în scopul determinării tarifelor de interconectare, incrementul este definit la nivelul întregului grup de servicii furnizate de *Operator* prin intermediul rețelei de transport. Aceste servicii (servicii de telefonie, servicii de linii închiriate etc.) includ atât serviciile furnizate de *Operator* pe piața cu amănuntul, cât și pe cele furnizate celorlalți operatori, pe piața de gros. Costurile incrementale ale rețelei care furnizează acest grup de servicii sunt împărțite la întregul trafic, obținându-se astfel costul mediu incremental. Costul mediu incremental presupune și atribuirea costurilor indirecte specifice incrementului pe serviciile aferente acestuia.

În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, costurile serviciilor aferente unui increment vor include costurile direct atribuibile și costurile indirecte specifice incrementului. Costurile comune mai multor incremente vor fi, de asemenea, luate în considerare, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

1.3.3. *costuri direct atribuibile* – costuri care pot fi alocate direct și cu certitudine unui anumit produs sau serviciu furnizat de *Operator*. Costurile direct atribuibile sunt determinate de furnizarea unui anumit serviciu în cadrul incrementului;

1.3.4. *costuri indirecte specifice incrementului (intra-increment shared costs)* – costuri determinate de furnizarea a două sau mai multe servicii în cadrul aceluiași increment și care nu pot fi alocate direct și cu certitudine unui anumit produs sau serviciu, neputând fi identificată în mod direct măsura în care acestea sunt generate de furnizarea unui produs/serviciu sau a altuia. Aceste costuri vor fi alocate produselor sau serviciilor corespunzătoare în funcție de elementul generator de cost cel mai adecvat;

1.3.5. *costuri comune* – costuri determinate de furnizarea unuia sau mai multor servicii în cadrul a două sau mai multe incremente și care nu pot fi repartizate în mod nearbitrar unui anumit increment, neputând fi identificată măsura în care acestea sunt generate de un

increment sau de altul. Aceste costuri vor fi incluse în calculul costurilor serviciilor prin utilizarea unei marje procentuale (mark-up).

2. Descrierea *modelului de calculație a costurilor*

2.1. Etapele dezvoltării *modelului de calculație a costurilor*

2.1.1. Determinarea categoriilor omogene de cost

2.1.1.1. Prima etapă a dezvoltării *modelului de calculație a costurilor* constă în gruparea costurilor care prezintă caracteristici similare în categorii distincte de cost, denumite categorii omogene de cost.

2.1.1.2. În vederea determinării categoriilor omogene de cost, vor putea fi utilizate informațiile preluate din contabilitatea de gestiune sau din modelul costurilor complet alocate, elaborat în conformitate cu Regulamentul privind realizarea evidenței contabile separate, în cadrul contabilității interne de gestiune, de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A., aprobat prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.1380/2003, denumit în continuare *Regulamentul privind evidența contabilă separată*.

2.1.1.3. În cadrul acestei etape, *Operatorul* va parcurge o serie de pași:

- a) preluarea informațiilor contabile din contabilitatea de gestiune;
- b) determinarea elementelor generatoare de costuri și identificarea categoriilor omogene de costuri;
- c) evaluarea la costuri curente a activelor imobilizate, prin utilizarea conceptului de „cost de înlocuire”;
- d) determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate și reflectarea acestora în cadrul categoriilor omogene de cost;
- e) analizarea structurii rețelei *Operatorului*, în vederea evidențierii posibilităților de optimizare a acesteia;
- f) ajustarea costurilor operaționale, în scopul eliminării costurilor suplimentare determinate de eventualele ineficiențe ale rețelei.

2.1.2. Identificarea și cuantificarea nivelului de utilizare a categoriilor omogene de cost de către incrementele modelate

A doua etapă a dezvoltării *modelului de calculație a costurilor* constă în identificarea măsurii în care incrementele și serviciile aferente incrementelor modelate utilizează diferitele categorii omogene de cost. În cadrul acestei etape, costurile direct atribuibile vor fi repartizate în mod direct incrementelor și elementelor de rețea aferente acestora, în timp ce pentru alocarea costurilor indirect atribuibile se vor utiliza elementele generatoare de costuri aferente fiecărei categorii omogene de costuri. În vederea determinării costurilor aferente serviciilor incluse în cadrul incrementelor se va utiliza matricea factorilor de utilizare, care identifică relația dintre costurile elementelor de rețea și costurile serviciilor.

2.1.3. Dezvoltarea relațiilor cost-volum

2.1.3.1. A treia etapă constă, în principal, în dezvoltarea relațiilor cost-volum, care indică modificarea costurilor în funcție de modificarea volumului serviciului furnizat. Determinarea relațiilor cost-volum depinde de categoria de cost analizată. În funcție de

categorie, relațiile cost-volum vor fi bazate fie pe modele tehnico-economice sau simulări efectuate de ingineri, fie pe analize de regresie sau pe analize ale proceselor care stau la baza diferitelor activități.

2.1.3.2. Relațiile cost-volum sunt utile atât în determinarea costurilor incrementale, cât și în determinarea celor comune între incremente. Calcularea costurilor incrementale se realizează prin adăugarea sau excluderea incrementului de servicii și stabilirea efectului acestei modificări asupra costurilor totale, pe baza relațiilor cost-volum. De asemenea, pe baza relațiilor cost-volum se pot estima efectele determinate de modificări previzionate ale volumului cererii asupra nivelului costurilor.

2.1.4. Alocarea costurilor comune

A patra etapă a dezvoltării modelului de calculație a costurilor constă în stabilirea unui mecanism de alocare a costurilor comune incrementelor și serviciilor furnizate. În general, această alocare se realizează prin adăugarea la costurile incrementale a unei marje aferente costurilor comune.

2.2. Dezvoltarea *modelului de calculație a costurilor*

2.2.1. *Modelul de calculație a costurilor* va fi dezvoltat, pe cât posibil, pe structura modelului implementat de *Operator* în vederea calculării costurilor curente complet alocate ale serviciilor furnizate. *Operatorul* va dezvolta acest model cu respectarea dispozițiilor prezentului regulament.

2.2.2. Dezvoltarea *modelului de calculație a costurilor* va parcurge toate etapele prevăzute la pct.2.1. și va permite obținerea unor rezultate intermediare și finale, necesare prezentării estimării costurilor medii incrementale pe termen lung (la niveluri diferite de agregare) și utilizării acestora în procesul de reconciliere.

2.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va include un sistem informatic de calcul al costurilor incrementale pe termen lung și va fi însoțit de o documentație detaliată.

2.2.4. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va mai cuprinde analize și calculații suplimentare referitoare la factorii de utilizare, duratele de viață ale activelor, costul capitalului, proporția în care costurile indirecte, cele generale și cele administrative sunt incluse în tarifele serviciilor de interconectare, estimări ale evoluției cererii și ale ratei de dezvoltare a pieței, situații privind gradul de optimizare a rețelei și a echipamentelor, precum și orice alte informații necesare în vederea analizării și evaluării *modelului de calculație a costurilor*.

2.2.5. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va fi suficient de detaliată pentru a permite înțelegerea conținutului acestuia și evaluarea principiilor, a ipotezelor și a procedurilor utilizate în cadrul modelului.

3. Nivelul de detaliere a *modelului de calculație a costurilor*

3.1. *Operatorul* va limita gradul de agregare a costurilor, astfel încât *modelul de calculație a costurilor* să furnizeze o defalcare detaliată a acestora, care să permită atât validarea din punct de vedere al acurateței și al completitudinii modelului, cât și analiza comparată, în cadrul procesului de reconciliere, cu modelul de tip „bottom-up” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung. *Modelul de calculație a costurilor* va identifica și detalia categoriile de costuri, astfel încât fiecărei categorii să îi corespundă un singur element

generator de cost. De exemplu, componenta dependentă de trafic a unui echipament de comutare locală este compusă din procesoare și porturi, iar costurile pe care acestea le determină depind de numărul de apeluri, respectiv de numărul de minute de convorbire. În consecință, pentru măsurarea costului componentei dependente de trafic a unui echipament de comutare locală, *Operatorul* va identifica două categorii de costuri (costuri cu porturile și costuri cu procesoarele), în corespondență cu cele două elemente generatoare de cost diferite.

3.2. Structura *modelului de calculație a costurilor* va permite identificarea și modificarea modului de tratament al fiecărei categorii de costuri, precum și ajustarea parametrilor de bază, în vederea optimizării modelului. Modelul va permite, de asemenea, identificarea și ajustarea factorilor și ipotezelor utilizate, în vederea eliminării costurilor suplimentare determinate de ineficiența structurală sau operațională a *Operatorului*.

3.3. *Modelul de calculație a costurilor* va aloca diferitele categorii de costuri pe elementele de rețea, determinând costurile serviciilor de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN), ale serviciilor de linii închiriate, precum și ale altor servicii.

4. Serviciile și incrementele modelate

4.1. Serviciile modelate

Modelul de calculație a costurilor va lua în considerare toate serviciile furnizate de către *Operator* prin intermediul rețelei de acces sau al rețelei de transport și incluse în cadrul incrementelor analizate. Serviciile incluse în incrementul aferent rețelei de acces și, respectiv, în incrementul aferent rețelei de transport, vor fi grupate în trei categorii principale:

- a) servicii de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN);
- b) servicii de linii închiriate;
- c) alte servicii (în special servicii de transmisiuni de date).

4.1.1. Servicii de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN)

Serviciile de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă includ totalitatea serviciilor standard de apeluri furnizate de către *Operator*, originare sau terminate în rețeaua *Operatorului*. *Modelul de calculație a costurilor* va fi dezvoltat astfel încât să permită determinarea cel puțin a costurilor serviciilor de telefonie furnizate de rețeaua de transport incluse în situația costurilor serviciilor furnizate, elaborată în conformitate cu prevederile pct.4.3.1. din *Regulamentul privind evidența contabilă separată*.

4.1.2. Servicii de linii închiriate

4.1.2.1. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, serviciile de linii închiriate furnizate de către *Operator* vor fi grupate în două categorii:

- a) servicii de linii închiriate furnizate la nivelul rețelei de transport;
- b) servicii de linii închiriate furnizate la nivelul rețelei de acces.

4.1.2.2. În vederea determinării costului serviciilor de linii închiriate incluse în oferta de referință pentru interconectarea cu rețeaua publică de telefonie fixă a *Operatorului*, costul liniilor închiriate furnizate la nivelul rețelei de transport va fi determinat, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, în mod distinct pe categorii de lungimi și capacități. Modalitatea

concretă de clasificare a liniilor închiriate furnizate la nivelul rețelei de transport va fi stabilită de către *Operator*.

4.1.3. Alte servicii

În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, serviciile furnizate de *Operator*, altele decât serviciile de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN) și cele de linii închiriate, în special serviciile de transmisiuni de date, vor fi grupate în fiecare dintre cele două incrementele modelate în vederea stabilirii modalității în care costurile indirecte specifice incrementelor sunt alocate între serviciile de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN), serviciile de linii închiriate și serviciile incluse în categoria „alte servicii”.

4.2. Incrementele *modelului de calculație a costurilor*

4.2.1. Selectarea incrementelor

4.2.1.1. În scopul determinării costurilor serviciilor analizate pe baza *modelului de calculație a costurilor*, *Operatorul* va utiliza două incrementele principale:

- a) incrementul aferent rețelei de acces, denumit în continuare *rețea de acces*;
- b) incrementul aferent rețelei de transport, denumit în continuare *rețea de transport*.

4.2.1.2. Selectarea acestor două incrementele minimizează proporția costurilor comune și, implicit, alocarea arbitrară a acestora.

4.2.2. Definirea incrementelor principale

Costurile aferente *rețelei de transport* sunt dependente de volumul traficului și de numărul apelurilor, în timp ce costurile aferente *rețelei de acces* sunt dependente de numărul punctelor terminale (numărul de linii).

4.2.2.1. *Rețeaua de transport*

4.2.2.1.1. *Rețeaua de transport* va include toate costurile serviciilor furnizate de *Operator* prin intermediul rețelei de transport, indiferent dacă sunt furnizate pe piața cu amănuntul sau celorlalți operatori, pe piața de gros.

4.2.2.1.2. *Rețeaua de transport* include următoarele categorii principale de active:

- a) concentratoarele (cu excepția cartelelor de abonați);
- b) componentele dependente de trafic ale comutatoarelor locale (procesorul, blocul de comutare și porturile);
- c) comutatoarele de tranzit și naționale;
- d) legăturile de transmisie dintre comutatoare;
- e) echipamentele de conectare specifice liniilor închiriate;
- f) echipamentele radio ale rețelei de transport;
- g) șanțurile și fibra optică care fac legătura între comutatoare;
- h) echipamentele de semnalizare.

4.2.2.2. Rețeaua de acces

4.2.2.2.1. *Rețeaua de acces* include toate costurile serviciilor furnizate de *Operator* prin intermediul rețelei de acces, indiferent dacă sunt furnizate pe piața cu amănuntul sau celorlalți operatori, pe piața de gros.

4.2.2.2.2. *Rețeaua de acces* include costurile aferente cablurilor, șanțurilor și conductelor asociate furnizării liniilor telefonice abonaților, începând de la echipamentul terminal și până la cartelele de abonați situate la concentratoare/comutatoare, precum și costurile aferente altor tipuri de linii telefonice, cum ar fi cele aferente telefoanelor publice.

4.2.2.2.3. *Rețeaua de acces* include următoarele categorii principale de active:

a) șanțurile și cablurile dintre cartelele de abonați și echipamentele terminale, împreună cu infrastructura asociată;

b) sistemele radio aferente buclei locale;

c) cartelele de abonați;

d) repartitoarele;

e) alte active.

5. Costul activelor imobilizate

5.1. Contabilitatea la costuri curente

5.1.1. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, activele vor fi evaluate la cost curent, utilizându-se metoda costului net de înlocuire.

5.1.2. *Operatorul* va include în documentația *modelului de calculație a costurilor* o descriere detaliată a metodelor utilizate pentru retratarea valorii activelor la cost curent, realizată în vederea includerii valorii acestora în *modelul de calculație a costurilor*.

5.2. Costul de înlocuire

5.2.1. Metoda costului de înlocuire determină costul înlocuirii unui activ existent cu un alt activ având caracteristici și performanțe similare. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, valoarea brută a activelor va fi evaluată utilizând metoda costului de înlocuire, determinat fie la valoarea curentă de piață a activelor, fie, în cazul acelor active care nu se mai regăsesc pe piață, la valoarea unor active moderne, echivalente din punct de vedere al capacității și funcționalității, denumite în continuare *active moderne echivalente* (modern equivalent assets).

5.2.2. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza unor active existente pe piață, care utilizează aceeași tehnologie ca și cea a activelor evaluate, costul de înlocuire va fi reprezentat de valoarea actuală de piață a acestor active. Aplicarea la această valoare a oricăror indecși va trebui însoțită întotdeauna de documente justificative. În cazul acestui tip de evaluare, documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie relația dintre prețul activelor și cantitatea achiziționată. În scopul identificării valorii de piață, *Operatorul* va ține cont de toate reducerile comerciale pe care se poate aștepta să le primească la achiziționarea activelor.

5.2.3. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza *activelor moderne echivalente*, valoarea acestora va fi ajustată în scopul reflectării diferențelor dintre activele existente în patrimoniul *Operatorului* și *activele moderne echivalente*, în ceea ce privește

calitatea, productivitatea și duratele utile de viață. De exemplu, în rețeaua de transport care utilizează echipamente PDH și SDH, *activele moderne echivalente* pentru echipamentele PDH vor fi reprezentate de echipamentele SDH. Valorile rezultate pentru echipamentele PDH vor fi valorile echipamentelor SDH, mai puțin valoarea rezultată din diferența de caracteristici de performanță și calitate (costuri de întreținere mai mici și capacități superioare de organizare a rețelei). De asemenea, cheltuielile operaționale ale *Operatorului* vor fi ajustate astfel încât să reflecte costurile operaționale care sunt asociate *activelor moderne echivalente*. Diferențele de costuri operaționale pot apărea în cadrul costurilor de întreținere, al costurilor de organizare a rețelei, precum și al costurilor indirecte asociate *activelor moderne echivalente*.

5.2.4. În toate cazurile, activul existent pe piață, pe baza căruia se realizează evaluarea, va fi capabil să susțină furnizarea aceluiași servicii ca și activul evaluat, cel puțin la aceiași parametri calitativi și la cel mai mic cost posibil. În acest context, piața de referință este reprezentată de piața mondială a echipamentelor.

5.2.5. În utilizarea conceptului de *active moderne echivalente* se va avea în vedere un orizont de timp predictibil, în care tehnologiile consacrate și mature în prezent nu sunt înlocuite de alte tehnologii (de exemplu, tehnologia de comutare de circuite utilizată pentru furnizarea serviciilor de telefonie prin intermediul rețelelor publice de telefonie fixă (PSTN) nu va fi înlocuită, în acest orizont de timp, de tehnologia de comutare de pachete).

5.2.6. În situațiile în care utilizarea metodei prevăzute la pct.5.2.1. ar fi foarte dificilă, aproximarea costului brut de înlocuire se poate realiza prin indexarea valorilor brute istorice, cu condiția ca diferențele dintre valorile obținute prin această metodă și cele care s-ar fi obținut prin utilizarea metodei prevăzute la pct.5.2.1. să fie nesemnificative. Utilizarea acestei metode va fi justificată de către *Operator* în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*, în mod distinct pentru fiecare categorie de active.

5.3. Evaluarea principalelor categorii de active imobilizate în cadrul rețelei de transport

5.3.1. Echipamentele de comutare

5.3.1.1. Echipamentele de comutare cuprind concentratoarele, comutatoarele locale, comutatoarele de tranzit și comutatoarele ATM/IP destinate transmisiei de date. Evaluarea echipamentelor de comutare va identifica separat costul fiecărui echipament, luându-se în considerare, acolo unde este cazul, diferențele de valoare existente între diferitele mărci de echipamente de comutare.

5.3.1.2. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, pentru calcularea costurilor echipamentelor de comutare se va ține cont de cerințele de optimizare prevăzute la pct.6 și de principiile de evaluare la cost curent prevăzute la pct.5.2.

5.3.1.3. La nivelul echipamentelor de comutare există două elemente generatoare de cost:

- a) durata apelurilor (de exemplu, pentru porturi);
- b) inițierea apelurilor (de exemplu, pentru capacitatea de procesare).

Operatorul va cuantifica separat costurile cu porturile și costurile cu capacitatea de procesare.

5.3.1.4. O componentă semnificativă a costurilor echipamentelor de comutare este reprezentată de costul aplicațiilor informatice. Deoarece aplicațiile informatice sunt în mod regulat actualizate și optimizate, ar putea fi justificată evaluarea costului curent, determinarea duratelor de viață și a relațiilor cost-volum aferente acestora, în mod distinct față de

echipamentele de comutare. În cazul unor înlocuiri sau actualizări repetate ale aplicațiilor informatice, va fi luat în calcul numai costul celor mai recente înlocuiri sau actualizări.

5.3.1.5. *Operatorul* va furniza informații cu privire la duratele de viață utilizate pentru echipamentele de comutare și, acolo unde este cazul, va justifica aplicarea aceleiași durate de viață pentru aplicațiile informatice și pentru echipamentele de comutare.

5.3.2. Echipamentele de transmisie

5.3.2.1. Echipamentele de transmisie cuprind multiplexoarele, regeneratoarele și nodurile de transmisiuni (cross-connects).

5.3.2.2. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția separat valorile fiecărei categorii de echipament de transmisie.

5.3.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va utiliza echipamentele SDH ca *active moderne echivalente* pentru echipamentele PDH.

5.3.2.4. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie și explica structura diferitelor niveluri ale rețelei de transmisie utilizate și modalitatea în care elementele acestea sunt atribuite serviciilor de telefonie furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN) și serviciilor de linii închiriate.

5.3.3. Fibra optică

5.3.3.1. Costurile fibrelor optice cuprind costurile fibrelor optice propriu-zise, costurile de instalare și îmbinare, precum și diverse costuri indirecte asociate.

5.3.3.2. În vederea determinării costului de înlocuire al rețelei de fibră optică se va utiliza fie metoda evaluării absolute pe baza eșantionării, fie metoda indexării, în condițiile prevăzute la pct.5.2.6.

5.3.3.3. Utilizarea metodei evaluării absolute presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) selectarea unui eșantion statistic reprezentativ pentru rutele întregii rețele de transport a *Operatorului*;

b) estimarea fiecărui element de cost aferent componentelor eșantionului selectat.

Prin extrapolare, estimările vor fi aplicate întregii rețele de transport, în scopul determinării unei valori brute a costurilor fibrei optice existente în rețeaua de transport a *Operatorului*.

5.3.3.4. În scopul evaluării eficienței de utilizare a rețelei de fibră optică, *Operatorul* va avea în vedere nivelul existent al cererii, ajustat cu o marjă rezonabilă, corespunzătoare modificării previzionate a nivelului cererii. În cazul în care, în urma acestei analize, se identifică un exces de fibră optică, nejustificat de nivelul existent sau previzionat al cererii, valoarea de înlocuire a fibrei optice va fi ajustată astfel încât acest exces să nu aibă atribuită o valoare în cadrul *modelului de calculație a costurilor*.

5.3.4. Șanțurile

5.3.4.1. Costurile cu șanțurile vor reflecta costurile care ar fi generate de dezvoltarea, în prezent, a unei rețele moderne (cu respectarea standardelor de dimensionare actuale). În consecință, costurile generate în trecut de instalarea rețelelor vor fi ajustate, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, pentru a reflecta aceste valori (de exemplu, o astfel de diferență poate fi indusă de modificarea în timp a standardelor de dimensionare a șanțurilor).

5.3.4.2. În vederea evaluării valorii de înlocuire a șanțurilor, *Operatorul* va utiliza o metodă similară celei aplicate în cazul evaluării fibrei optice. Structura *modelului de calculație a costurilor* va permite identificarea categoriilor de costuri incluse în valoarea șanțurilor. De asemenea, documentația *modelului de calculație a costurilor* va justifica și detalia metoda de evaluare aleasă.

5.3.5. Active imobilizate generatoare de costuri indirecte

5.3.5.1. Clădiri și terenuri

5.3.5.1.1. Prin excepție de la principiul de evaluare la cost curent prevăzut la pct.5.2., pentru reevaluarea la cost curent a clădirilor și terenurilor se poate utiliza valoarea de piață a acestora, valoare care se determină de un evaluator independent autorizat.

5.3.5.1.2. Clădirile și terenurile vor fi clasificate, în funcție de destinație, în două categorii:

a) clădiri și terenuri specializate, utilizate integral în scopuri specifice activității de comunicații electronice;

b) clădiri și terenuri destinate desfășurării activităților de ansamblu ale *Operatorului*.

5.3.5.1.3. *Modelul de calculație a costurilor* va utiliza valorile de piață pentru evaluarea clădirilor și terenurilor destinate desfășurării activităților de ansamblu ale *Operatorului*.

5.3.5.1.4. Valoarea clădirilor și terenurilor specializate se va determina prin ajustarea valorilor de piață corespunzătoare acestora, în vederea includerii în *modelul de calculație a costurilor* numai a costurilor spațiilor necesare desfășurării unei activități eficiente. Spațiului neutilizat aferent clădirilor și terenurilor specializate îi va corespunde o valoare nulă, cu excepția cazului când se poate demonstra rațiunea economică pentru întreținerea spațiului vacant respectiv. De asemenea, costurile spațiilor destinate colocării nu vor fi incluse în *modelul de calculație a costurilor*, deoarece aceste costuri aparțin unor incremente excluse din *modelul de calculație a costurilor*, fiind recuperate prin facturarea directă a celorlalți operatori.

5.3.5.1.5. În evaluarea clădirilor și terenurilor specializate se va ține cont și de costurile speciale aferente îmbunătățirilor aduse acestora în vederea asigurării condițiilor de funcționare și operare a echipamentelor, costuri care pot să nu fie luate în considerare de valoarea de piață a clădirilor și terenurilor respective.

5.3.5.2. Instalații electrice și aparate de aer condiționat

Instalațiile electrice (generatoare, transformatoare etc.) și aparatele de aer condiționat vor fi evaluate pe categorii, în mod absolut (valoarea curentă neindexată a fiecărui tip de echipament, multiplicată cu numărul echipamentelor).

5.3.5.3. Costuri indirecte de interconectare

Costurile indirecte de interconectare includ costurile cu sistemul de facturare aferent interconectării și costurile capitalizate de planificare a rețelei. Aceste costuri vor fi cuprinse în *modelul de calculație a costurilor* în măsura în care apariția și mărimea lor este justificată din punct de vedere al eficienței. În cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor* *Operatorul* va prezenta sursele și elementele generatoare de costuri indirecte de interconectare, și, dacă este cazul, modalitatea în care aceste costuri au fost ajustate în vederea eliminării efectelor ineficiențelor.

5.3.5.4. Alte active immobilizate generatoare de costuri indirecte

În această categorie sunt incluse vehiculele, calculatoarele, mobilierul și echipamentele de birou. Aceste active vor fi subclasificate, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, pe categorii suficient de omogene, astfel încât să fie posibilă evaluarea comună a tuturor activelor aparținând unei astfel de categorii.

5.3.6. *Operatorul* va întocmi evidențe detaliate, astfel încât să poată justifica valoarea lucrărilor efectuate în regie proprie și immobilizate în valoarea activelor.

5.4. Determinarea costurilor anuale ale activelor immobilizate

5.4.1. Criterii de determinare a costurilor anuale ale activelor immobilizate

5.4.1.1. Costurile anuale ale activelor immobilizate (annualisation charges) reprezintă suma dintre costul anual al capitalului și amortizarea anuală.

5.4.1.2. Costul anual al capitalului este calculat ca produs între capitalul mediu angajat în activul immobilizat pe parcursul exercițiului financiar și costul mediu ponderat al capitalului. Capitalul mediu angajat în activul immobilizat este calculat ca medie aritmetică între valorile brute ale activului immobilizat de la începutul, respectiv sfârșitul, exercițiului financiar.

5.4.1.3. În alegerea unei metode adecvate de determinare a costurilor anuale ale diferitelor active immobilizate vor fi respectate următoarele principii:

a) *principiul fidelității*, conform căruia costul anual al fiecărui activ immobilizat va avea la bază un plan de amortizare care va reflecta nivelul și evoluția previzionată a costului de înlocuire și a costurilor operaționale, nivelul producției, precum și productivitatea activului immobilizat respectiv;

b) *principiul consistenței*, conform căruia costul anual al fiecărui activ immobilizat va fi stabilit astfel încât pe parcursul duratei de viață a activului să nu apară oportunități de arbitraj în ceea ce privește momentul achiziției acestuia;

c) *principiul disponibilității informației*, conform căruia *Operatorul* va dispune de un volum suficient de informații pentru a putea aplica în mod corespunzător metoda aleasă.

5.4.2. Amortizarea economică

5.4.2.1. Amortizarea economică reprezintă, în plan teoretic, metoda optimă de calcul al costurilor anuale ale activelor immobilizate, respectând principiile fidelității și consistenței. Dezavantajul acestei metode constă în disponibilitatea redusă a informațiilor necesare aplicării sale. În consecință, în practică se utilizează metode alternative de determinare a costului anual al activelor immobilizate, cum ar fi amortizarea liniară, amortizarea accelerată, amortizarea degresivă și anuitățile.

5.4.2.2. Amortizarea economică este determinată de diferența dintre estimările valorii actualizate nete a fluxurilor de numerar generate de un activ immobilizat pe durata de viață rămasă, estimări calculate la sfârșitul și, respectiv, la începutul exercițiului financiar.

5.4.2.3. Valoarea netă actualizată a activelor immobilizate depinde de o serie de factori, cum ar fi necesarul de producție curent și viitor (determinat de cererea pieței), capacitatea productivă a activului, costurile operaționale, durata utilă de viață și costul capitalului. Profilul amortizării va depinde de evoluția previzionată a acestor factori.

5.4.2.4. *Operatorul* va utiliza, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, fie amortizarea economică, fie o metoda alternativă care aproximează cel mai fidel amortizarea economică.

5.4.2.5. *Operatorul* va ține o evidență separată a activelor imobilizate complet amortizate conform contabilității statutare, care va conține toate detaliile necesare identificării distincte a acestor active și determinării ponderii acestora în cadrul claselor și grupelor de active imobilizate.

5.5. Costul capitalului

În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, costul capitalului va fi determinat pe baza metodologiei prevăzute în *Regulamentul privind evidența contabilă separată*. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va conține o descriere detaliată a modalității de calcul a costului capitalului, incluzând prezentarea ipotezelor și a parametrilor utilizați.

6. Structura și optimizarea rețelei

6.1. Dezvoltarea *modelului de calculație a costurilor* implică decizii cu privire la opțiunile strategice majore privind tehnologia și, implicit, structura rețelei modelate. Realizarea modelului pe termen lung implică utilizarea unor soluții tehnologice optime, care să asigure în viitor o eficiență maximă a activității *Operatorului*. *Modelul de calculație a costurilor* va fi elaborat în sistemul „scorched node”, realizându-se optimizări ale rețelei, dar cu păstrarea nodurilor existente.

6.2. *Modelul de calculație a costurilor* va include costurile asociate ansamblului de tehnologii existent, costuri ce vor fi ajustate în vederea reflectării costurilor ce ar fi generate de utilizarea unor soluții tehnologice eficiente, adecvate condițiilor concrete ale activității *Operatorului*, în concordanță cu strategia de dezvoltare pe termen lung a rețelei, adoptată de *Operator*.

6.3. Analiza tehnologiilor utilizate, din punctul de vedere al eficienței acestora, se va realiza în mod distinct, pe două categorii:

- a) tehnologii de comutare;
- b) tehnologii de transport.

6.4. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va detalia toate ajustările efectuate în vederea eliminării ineficiențelor structurale și tehnologice și va prezenta efectul acestor ajustări. Ajustările pot consta în:

a) eliminarea costurilor suplimentare generate de existența nivelului de comutatoare analogice în structura rețelei *Operatorului*, prin digitalizarea completă a acestora (inclusiv înlocuirea comutatoarelor analogice cu concentratoare), în concordanță cu deciziile strategice privind dezvoltarea viitoare a rețelei;

b) eliminarea costurilor suplimentare generate de excesul de capacitate în raport cu cererea actuală și cu cea previzionată, avându-se în vedere condițiile obiective care pot determina excesul de capacitate (modularitatea, cerințele de creștere, respectarea parametrilor de calitate și de securitate a rețelei etc.);

c) orice alte măsuri adoptate în vederea eliminării efectului ineficienței tehnologice sau structurale a *Operatorului*.

6.5. *Operatorul* va evidenția nivelul de utilizare a comutatoarelor, a echipamentelor de transmisie și de semnalizare, și va justifica eficiența utilizării acestora. *Modelul de calculație a*

costurilor va fi suficient de flexibil pentru a permite ajustări ale elementelor rețelei, impuse de niveluri de utilizare necorespunzătoare.

7. Tratatamentul cheltuielilor operaționale¹

7.1. *Modelul de calculație a costurilor* va examina cheltuielile operaționale la un nivel de detaliere suficient pentru a asigura alocarea acestora incrementului corespunzător.

7.2. Cheltuielile operaționale asociate *rețelei de acces și/sau rețelei de transport* sunt generate de activități de achiziție, instalare, întreținere și operare a echipamentelor și a rețelei. În categoria cheltuielilor operaționale pot fi incluse următoarele: cheltuieli cu parcul de autovehicule, cheltuieli cu amenajarea spațiilor și cu utilitățile aferente acestora, cheltuieli cu departamentul financiar-contabil, cheltuieli de cercetare-dezvoltare, cheltuieli cu echipamentele de tehnică de calcul și cu aplicațiile informatice, cheltuieli cu departamentul de resurse umane, cheltuieli de management general, precum și cheltuieli indirecte de interconectare.

7.3. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, informațiile privind cheltuielile operaționale vor fi preluate din situațiile financiare anuale ale *Operatorului*, reglementate prin legislația financiar-contabilă. Informațiile vor fi ajustate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității *Operatorului*. Ineficiența cheltuielilor operaționale este determinată de trei categorii de factori:

- a) utilizarea unor active care generează cheltuieli operaționale superioare celor generate de utilizarea *activelor moderne echivalente*;
- b) existența unor proceduri și procese operaționale ineficiente;
- c) existența altor cheltuieli excesive (muncă, materiale, servicii etc.), chiar în situația în care sunt utilizate tehnologii și procese eficiente.

7.4. Reevaluarea activelor la cost curent (utilizând costul de înlocuire) elimină ineficiența cheltuielilor operaționale generată de factorii prevăzuți la pct.7.3. lit.a), pe baza procedurii prevăzute la pct.5.2. *Operatorul* va identifica și exclude efectele ineficiențelor generate de factorii prevăzuți la pct.7.3. lit.b) și c), fie prin comparație cu performanțele activităților similare eficiente ale altor operatori (benchmark internațional), fie prin dezvoltarea unor modele de cost teoretice care să evalueze nivelul eficient al cheltuielilor operaționale. *Operatorul* va prezenta, în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*, informații justificative privind nivelul și fundamentarea cheltuielilor operaționale pe practici și tehnologii eficiente, evidențiind natura și mărimea fiecărei ajustări considerate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității acestuia.

8. Procesul de alocare a costurilor

Metodologia de alocare a costurilor operaționale în cadrul *modelului de calculație a costurilor* va fi aceeași cu metodologia de alocare adoptată în scopul realizării evidențelor contabile separate. Astfel, metodologia de alocare a categoriilor de costuri pe servicii va fi realizată cu respectarea principiilor de alocare prevăzute în *Regulamentul privind evidența contabilă separată* și va fi consistentă de la o categorie de costuri la alta.

¹ Excluzând cheltuielile cu amortizarea

Procesul de alocare a costurilor presupune atât determinarea elementelor generatoare de costuri aferente fiecărei categorii omogene de costuri, cât și elaborarea matricei factorilor de utilizare, ce identifică relația dintre costurile elementelor de rețea și costul serviciilor.

Documentația *modelului de calculație a costurilor* va prezenta metodologia detaliată de alocare a costurilor activităților pe produse și/sau servicii, incluzând elementele generatoare de cost și relațiile de cauzalitate dintre acestea și costurile operaționale.

8.1. Stabilirea elementelor generatoare de costuri și măsurarea volumelor

8.1.1. În cadrul procesului de alocare, costurile indirect atribuibile vor fi alocate elementelor de rețea utilizând elementele generatoare de costuri. Prin intermediul acestor elemente, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, va fi determinată măsura în care incrementele, serviciile sau elementele de rețea generează o anumită categorie de costuri operaționale. Astfel, categoriile omogene de costuri sunt alocate între incremente, servicii sau elemente de rețea, în funcție de volumul elementului generator de cost asociat.

8.1.2. Determinarea volumelor asociate elementelor generatoare de cost pentru principalele categorii de active imobilizate aparținând incrementelor modelate se va realiza după cum urmează:

a) *șanțuri și conducte* – volumul de șanțuri și conducte se poate măsura în kilometri, identificându-se volume separate pentru conductele aferente rețelei de acces și rețelei de transport, sau pentru celelalte incremente;

b) *cabluri de cupru și fibră optică* – *modelul de calculație a costurilor* va utiliza, ca unități de măsură a acestor volume, numărul de linii, în cazul cablurilor aferente rețelei de acces, și traficul, în cazul cablurilor aferente rețelei de transport;

c) *echipamente de comutare locală* – *modelul de calculație a costurilor* va utiliza volume separate și, în consecință, relații cost–volum separate, pentru concentratoare, procesoare și porturi, precum și, acolo unde este cazul, pentru fiecare producător de echipamente în parte. De asemenea, în situația în care unele dintre componente au mai multe elemente generatoare de cost, se vor determina relații cost–volum diferite, în corespondență cu fiecare dintre acestea. În plus, în măsura în care duratele de viață ale componentelor hardware și, respectiv, software, aferente echipamentului de comutare locală diferă semnificativ, *modelul de calculație a costurilor* va utiliza relații cost–volum distincte pentru componentele hardware, față de componentele software;

d) *echipamente de comutare regională și națională* – metoda de determinare a volumelor pentru echipamentele de comutare regională și națională este similară cu cea utilizată în cazul echipamentelor de comutare locală;

e) *echipamente de transmisie* – deși se poate utiliza aceeași unitate de măsură a volumului pentru toate echipamentele de transmisie, este dificilă determinarea gradului de utilizare al acestui volum de către diferite servicii sau incremente (în special, servicii de telefonie (PSTN), servicii de linii închiriate și alte servicii). O posibilă soluție pentru rezolvarea acestei dificultăți constă în convertirea minutelor de convorbiri în Mbit/s echivalenți pentru serviciile de telefonie (PSTN). În acest caz sunt necesare ajustări ulterioare, care să reflecte diferențele de intensitate a utilizării echipamentelor de transmisie.

8.2. Elaborarea matricei factorilor de utilizare

8.2.1. Matricea factorilor de utilizare identifică relația dintre costurile elementelor de rețea și costul serviciilor. Factorii de utilizare măsoară gradul de utilizare a elementelor rețelei de către serviciile pe care *Operatorul* le furnizează prin intermediul rețelei de transport, identificând frecvența medie de utilizare a diferitelor elemente ale rețelei de către serviciile furnizate, în cadrul rutelor standard, precum și probabilitatea medie de utilizare a acestor rute standard. Informațiile menționate sunt grupate în matricea factorilor de utilizare.

8.2.2. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția, pentru fiecare serviciu, factorii de utilizare sau o altă metodă de determinare a gradelor de utilizare a elementelor rețelei de către fiecare serviciu.

8.2.3. Modelul va conține matricea factorilor de utilizare pentru cel puțin următoarele elemente:

- a) concentratoare;
- b) unități de procesare ale comutatoarelor locale;
- c) comutatoare de tranzit;
- d) comutatoare naționale/internaționale;
- e) legături de transmisie între concentratoare și comutatoarele locale;
- f) legături de transmisie între comutatoarele locale;
- g) legături de transmisie între comutatoarele locale și comutatoarele de tranzit;
- h) legături de transmisie între comutatoarele de tranzit;
- i) legături de transmisie între comutatoarele de tranzit și comutatoarele naționale/internaționale;
- j) echipamente de semnalizare.

9. Determinarea costurilor incrementale aferente serviciilor modelate

Calcularea costurilor incrementale se realizează prin adăugarea sau excluderea unui increment de servicii și identificarea efectului asupra categoriilor omogene de costuri, pe baza relațiilor cost-volum.

Costurile incrementale vor fi calculate separat pentru fiecare categorie omogenă de costuri. În fiecare caz, este necesară măsurarea volumului elementului generator de cost asociat incrementului pentru categoria de costuri respectivă, iar pe baza relației cost-volum se va determina descreșterea costului, înregistrată ca urmare a sistării furnizării incrementului respectiv, sau creșterea costului, înregistrată ca urmare a furnizării suplimentare a incrementului respectiv.

9.1. Relațiile cost-volum

9.1.1. Relațiile cost-volum reprezintă baza determinării costului incremental. Relațiile cost-volum se stabilesc în urma determinării gradului de utilizare și indică modul în care costurile variază ca efect al modificării volumelor elementelor generatoare de costuri. *Modelul de calculație a costurilor* va estima relațiile cost-volum pentru fiecare categorie omogenă de costuri.

9.1.2. Estimarea relațiilor cost-volum poate fi realizată pe baza dezvoltării unor modele tehnico-economice, prin utilizarea expertizei unor specialiști sau prin utilizarea analizei de regresie. Abordarea optimă este determinată, în principal, de tipurile de costuri analizate.

9.1.3. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va conține explicații detaliate cu privire la relațiile cost-volum pentru fiecare categorie de costuri, incluzând descrierea modalităților în care relațiile cost-volum au fost determinate, forma acestora, precum și elementul generator de cost corespunzător activității în cauză. În situația în care, pentru estimarea relațiilor cost-volum, *Operatorul* utilizează alte informații decât cele preluate din evidența contabilă proprie, în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor* vor fi incluse situații centralizatoare ale acestor date, împreună cu precizarea surselor acestor informații.

9.1.4. În cazul claselor de active pentru care sunt identificate mai multe elemente generatoare de cost, relațiile cost-volum vor fi dezvoltate pentru fiecare element generator de cost în parte.

9.2. Alocarea costurilor pe servicii

9.2.1. Odată determinat costul incrementului, etapa următoare este reprezentată de calcularea costului serviciilor incluse în increment. Costul acestor servicii se determină prin alocarea completă a costurilor aferente incrementului între serviciile incluse în acesta. Astfel, suma costurilor alocate diferitelor servicii din cadrul incrementului va corespunde cu costul total al incrementului respectiv.

9.2.2. În cazul costurilor indirecte specifice incrementului, cum sunt, de exemplu, costurile cu săparea tranșeelor pentru cabluri, alocarea nu va mai fi posibilă pe baza identificării volumului de cost generat de fiecare serviciu în parte, selectându-se un alt element de alocare (cum ar fi Mbit/s).

10. Elemente generale privind costurile

10.1. Tratamentul costurilor comune *rețelei de acces și rețelei de transport*

Pentru determinarea costurilor curente complet alocate ale serviciilor furnizate², la costurile incrementale vor fi adăugate costurile comune, sub forma unei marje calculate pe baza metodei marjelor egal proporționate (EPMU – equal-proportionate mark-up). Aplicarea unei alte metode va fi justificată și detaliată în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*. Documentația va prezenta procedura de calcul și modalitatea de aplicare a marjei aferente costurilor comune la costurile incrementale.

10.2. Categoriile de costuri excluse din cadrul *modelului de calculație a costurilor*

Din cadrul *modelului de calculație a costurilor* vor fi excluse costurile extraordinare și costurile de restructurare (de exemplu, plățile compensatorii către personalul disponibilizat). Aceste costuri vor fi prezentate în mod distinct în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*.

² Aceste costuri mai sunt numite „costuri LRAIC+”. Practic, aceste costuri ar trebui să fie echivalente celor obținute în cadrul modelului FAC (Fully Allocated Costs) bazat pe costuri curente, la care au fost efectuate ajustări de eficiență.

11. Funcționalitatea *modelului de calculație a costurilor*

11.1. Transparența

11.1.1. *Modelul de calculație a costurilor* va îndeplini următoarele condiții:

a) va indica relațiile de corespondență și va fi reconciliabil cu celelalte modele de contabilitate a costurilor dezvoltate de *Operator*, cu situațiile financiare separate realizate pe baza *Regulamentului privind evidența contabilă separată*, precum și cu documentele contabile primare ale *Operatorului*;

b) documentația modelului va conține indicații privind sursele informațiilor utilizate (atât interne, cât și externe), precum și modalitățile în care aceste informații au fost colectate și utilizate în cadrul modelului;

c) va permite identificarea ipotezelor și variabilelor utilizate pentru obținerea unor informații precum ratele previzionate de creștere, factorii de utilizare, volumele, duratele de viață ale activelor, ratele de utilizare ale activelor și costurile de înlocuire.

11.1.2. În vederea revizuirii, *modelul de calculație a costurilor* va asigura disponibilitatea informațiilor privind costurile pe incremente și pe componente, până la nivelul categoriilor omogene de cost. La cerere, *Operatorul* va pune la dispoziția ANRC detalii suplimentare pentru fiecare categorie de costuri, până la nivelul documentelor contabile primare.

11.1.3. *Modelul de calculație a costurilor* va identifica și evidenția acele costuri care pot fi alocate direct pe servicii. Costurile fixe comune serviciilor din cadrul incrementului vor fi alocate diferitelor servicii la un nivel de dezagregare cât mai ridicat, nivelul de dezagregare maxim fiind dat de categoriile omogene de costuri. Metodele de alocare utilizate în cadrul acestui proces vor fi clar identificate în cadrul *modelului de calculație a costurilor*.

11.2. Rezultatele *modelului de calculație a costurilor*

11.2.1. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie metoda utilizată pentru determinarea costurilor incrementelor și a costurilor serviciilor aferente. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția costurile serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice pe care a fost desemnat de către ANRC ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri.

11.2.2. În cadrul rețelei de transport, *modelul de calculație a costurilor* va evidenția costurile fiecărui element de rețea, precum și costul pe minut de convorbire pentru fiecare serviciu aferent incrementelor modelate.

11.2.3. În cadrul rețelei de acces, *modelul de calculație a costurilor* va evidenția costurile pe linie.

11.2.4. *Modelul de calculație a costurilor* va identifica și costurile care apar o singură dată la începutul furnizării serviciilor, cum sunt costurile cu stabilirea punctelor de interconectare și costurile inițiale de furnizare a legăturii de interconectare.

11.2.5. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția, în cadrul structurilor de cost, mărimea costurilor comune serviciilor din cadrul aceluiași increment, precum și mărimea costurilor comune serviciilor aferente mai multor incremente.

12. Dispoziții finale

12.1. Până la data de 30 aprilie 2004, *Operatorul* va pune la dispoziția *ANRC* documentația *modelului de calculație a costurilor*, care va conține cel puțin elementele prevăzute în prezentul regulament.

12.2. Până la data de 31 august 2004, *Operatorul* va dezvolta și implementa *Modelul de calculație a costurilor* în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

12.3. În cazul nerespectării termenului prevăzut la pct. 12.2, tarifele serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice pe care a fost desemnat de către *ANRC* ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de orientare a tarifelor în funcție de costuri, vor fi calculate în funcție de rezultatele obținute pe baza modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de *ANRC*. Tarifele astfel determinate vor fi revizuite, acolo unde este cazul, în urma finalizării procesului de reconciliere a modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de *ANRC*, cu *modelul de calculație a costurilor*.